

mezi podmínkami soudu splniště a soudu příslušného dle § 104 j. n. s tou jedinou úchytkou, že ujednání podle § 104 j. n. dlužno »již v žalobě« listinou prokázati, čehož u sudiště dle § 88 j. n. netřeba, Stačí tedy, jak dále výnos ministerský uvádí, když ujednání se uskutečnilo způsobem kterýmkoli, třeba i ústně, neb podrobením se tištěným smluvním podmínkami, ano i mlčky, jenom když úmluva napotom se prokáže, byť i se tak stalo listinou jednostranně žalovaným podepsanou (jako je objednáací lístek, závěreční list, komisní nota). Tento výklad nynějšího doslovu § 88 odstavec první j. n. sdílí i Nejvyšší soud. Prokázala-li tedy žalobkyně ujednání o příslušnosti soudu jí dovolaného dle § 88, odstavec první j. n. postupní a dlužní listinou, stranou žalovanou jednostranně podepsanou a zároveň se žalobou předloženou, vyhověla podmínce listinného průkazu (§ 88 odstavec první j. n.). Lichou jest námitka, že zmíněná listina obsahuje pouze ujednání podle § 104 j. n.). Zníť odstavec 8. listiny té: »Veškeré platy na tuto zápůjčku dlužno konati u pokladny městské spořitelny v M. Poněvadž tímto město M., jako místo splnění jest odůvodněno, podrobují se dlužníci pro veškeré závazky vyplývající z tohoto dlužného poměru ve smyslu § 88 j. n. příslušnosti okresního soudu v M.« Doslov odstavce 8. citované listiny obsahuje tedy výslovné ujednání splniště dle § 88 odstavec první j. n., avšak kromě toho i prorogaci dle § 104 j. n., a měla proto žalobkyně volbu žalovati u soudu příslušného dle § 104 j. n., tedy u okresního soudu v M., bez ohledu na výši pohledávky, neb u soudu dle § 88 odstavec první j. n. příslušného, a to pro pohledávky do 5000 Kč u okresního soudu v M., pro pohledávku přes 5000 Kč u krajského soudu v Z., v jehož obvodě město M. leží. Rozhodla-li se žalobkyně zažalovati pohledávku 410.906 Kč 95 h po rozumu § 88 odstavec první j. n. u krajského soudu v Z., volila soud, jehož příslušnost jest ujednáním, obsaženým v odst. 8. postupní listiny a dluhopisu ze dne 8. listopadu 1910, plně odůvodněna. Posoudil tedy rekursní soud otázku místní příslušnosti dovolaného soudu po právní stránce zcela správně.

Čís. 1980.

Jednati a rozhodnutí jest o vzájemné pohledávce (§ 391 III. c. ř. s.) i tehdy, není-li likvidní.

Jak formelně rozhodnutí, neschválil-li dovolací soud postup nižších soudů, které odmítnuvše jednati o vzájemné pohledávce, namítnuté ku započtení, pro její nelikvidnost, rozhodly pouze o žalobní pohledávce.

(Rozh. ze dne 7. listopadu 1922, Rv II 93/22.)

Žalobce byl spoluvlastníkem pozemku spolu s Hubertem P-em, jemuž smlouvou ze dne 8. ledna 1920 postoupil i svůj domek a svou ideální polovinu oněch pozemků. Hubertu P-ovi příslušela polovina sklizně ze společných pozemků, již si v létech 1917—1919 zcela neodebral, za to však na jaře 1920 k osetí pozemků použil 1 q ječmene, 1 q pšenice a 10 q bramborů, jež odebral z domku dříve žalobcova a jež pocházely ze sklizně roku 1919. Proti žalobě o vrácení uvedeného osiva namítla pozůstalost po Hubertu P-ovi, dne 24. listopadu 1920 zemřelém, nárok na zaplacení neodebrané části polovice výtěžků ze společných nemovitostí za rok 1917 až 1919. Procesní soud první stolice žalobě vyhověl a

uvedl ohledně namítané vzájemné pohledávky v d ů v o d e c h: S náro-
kem, který žalovaná pozůstalost namítala, nelze se zabývat, protože
nárok ten i při použití výsledků průvodního řízení zůstal nelikvidním
a nehodí se tudíž ku započtení (§ 1439 obč. zák.). O d v o l a c í s o u d
rozsudek v tomto směru potvrdil.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů a nařídil
prvému soudu, by nejen o nároku žalobním, nýbrž i o pohledávce, žalo-
vanou stranou proti němu namítané, pojednal a o obou rozhodl.

D ů v o d y:

Žalovaná strana opírá dovolání o důvody čís. 2, 3 a 4 §u 503 c. ř. s.
Nesprávné právní posouzení věci shledává mezi jiným v tom, že odvolací
soud, stejně jako soud první má za to, že pohledávka 3000 Kč žalovanou
stranou proti žalobnímu nároku k započtení namítaná, nehodí se, nejsou
likvidní, ku započtení, a že následkem toho neprávem nebylo o ní ani
jednáno, ani rozhodnuto v tomto sporu. Dovolání jest opodstatněno.
Z ustanovení § 391 odstavec třetí c. ř. s. plyne, že o pohledávce žalo-
vanou stranou ku započtení namítané, ať už s nárokem žalobním je
v právní souvislosti nebo ne, musí následkem této námítky býti rozhod-
nuto ve sporu o žalobě. Praví se v poslední větě odstavce třetího § 391
c. ř. s. »budiž v jednání o vzájemné pohledávce pokračováno bez pře-
rušení«, což znamená, že jednati a rozhodnouti o vzájemné pohledávce
jest i tehda, není-li likvidní, a že vzhledem k tomu, že předpisy občan-
ského zákona o započtení nebyly civilním soudním řádem změnny,
soudci procesnímu netřeba se starati o to, zdali ku započtení dle § 1438
obč. zák. dojde. Účelem zákonného předpisu § 391 odstavec třetí c. ř. s.
jest právě, aby jednáním o takovéto nelikvidní pohledávce a rozhod-
nutím o ní byla nelikvidnost odstraněna, a nelze proto bez všelikého
jednání o ní a provádění důkazů o její pravosti tvrditi, že jsou nelikvidní,
nehodí se ku započtení. Jde nyní o to, uvážiti, zda v tomto případě lze
o pohledávce žalobní rozhodnouti dle § 391 odstavec třetí c. ř. s. dílčím
rozsudkem a o pohledávce ku započtení namítané rozsudkem konečným,
či zdali o obou nárocích nutno rozhodnouti pouze rozsudkem jediným.
V onom případě by bylo po případě lze rozhodnutí o odvolání žalované
strany prohlásiti za rozsudek dílčí, a naříditi soudu prvnímu, aby o na-
mítané vzájemné pohledávce dále jednal a vydal o ní rozsudek konečný,
v druhém případě by bylo nutno rozsudek odvolacího soudu i rozsudek
první zrušiti a naříditi doplnění jednání a nové rozhodnutí. Tak, jak po-
sléze uvedeno, jest tomu ve věci, o niž tuto jde. Neboť z přednesu stran
vyplývá, že žalobní nárok a vzájemná pohledávka jsou v právní sou-
vislosti, majíce základ v témže právním poměru, pročez možno hledíc
k § 391 odstavec třetí c. ř. s., o obou rozhodnouti pouze jediným
r o z s u d k e m. Strana žalující proti pohledávce, žalovanou stranou ku
započtení namítané sice uplatnila, že se žalované straně nedostává k ná-
mitce té aktivní legitimace, poněvadž v řízení pozůstalostním po Hubertu
P-ovi nebyla přihlášena mezi aktiva pozůstalosti, a nebyla jeho dědicům
odevzdána, ale, poněvadž tak učinila teprve v řízení odvolacím, a otázku
legitimace netřeba zkoumati z moci úřední, nemožno k ní v řízení dovo-
lacím vůbec přihlížeti. Nezbývá proto vzhledem k tomu, že ani odvolací

soud, ani soud prvý se důvodem svého právního stanoviska nezabývaly vzájemnou pohledávkou žalovaných, a řízení v tom ohledu zůstalo kusým, jelikož skutkové okolnosti v tomto ohledu rozhodně nebyly zjištěny, nic jiného, než rozsudky nižších soudů podle § 510 c. ř. s. zrušiti, a věc odkázati na soud prvý, aby o nároku žalobním i o vzájemné pohledávce žalované strany jednal a jednotně o nich jediným rozsudkem nalezl.

Čís. 1981.

Jest vadou koně, je-li stížen evidenční povinností. Vada taková má v zápětí snížení kupní ceny.

Pokud dlužno přesně udati, který z nároků § 932 obč. zák. jest uplatňován.

(Rozh. ze dne 7. listopadu 1922, Rv II 157/22.)

Žalovaný koupil od žalobce koně za 23.000 Kč a zaplatil závdavkem 1000 Kč. Proti žalobě o zaplacení kupní ceny namítal kupitel jednak fyzické vady koně, jednak, že kůň jest koněm evidenčním, že byl dne 30. října 1921 erárem převzat za 11.000 Kč, avšak prozatím u žalovaného ponechán. Procesní soud první stolice žalobě vyhověl a uvedl v otázce, o níž tu jde, v důvodech: Zbývá ještě námitka ohledně vytýkané právní vady. V tom směru jest pochybným, zda lze mluvit ve smyslu § 923 obč. zák. o neobyčejném břemenu ohledně koně a zda lze mluvit o nároku třetí osoby ve smyslu § 931 obč. zák. Jest totiž uvážiti ustanovení § 1 a 4 zákona ze dne 21. prosince 1912, čís. 235 ř. zák., dle něhož pro účely mobilisace jsou držitelé koní zavázáni, přinechat koně státu do vlastnictví za přiměřenou náhradu, a klasifikace koní děje se za tím účelem, aby byla vyšetřena výkonnost odvodních okresů. Jedná se tedy o povinnost, kterou zákon v obsáhlé míře stanoví pro všechny držitele koní, která jest výronem výsostního práva státu a o níž lze tedy pochybovati, zda jest to břemeno neobyčejné pokud se týče nárok třetí osoby. Nelze ani mluvit o lstivém zamlčení ve smyslu § 928 obč. zák., ježto žalobce sám o této vlastnosti koně nevěděl a žalovaný ani netvrdí, že se ho v tom směru dotazoval. Tolik jest jisto, že žalovaný koně od doby převzetí nerušeně používá, jest obecně známo, že mu ani mobilisaci v použití koně bráněno nebylo a že tedy nelze mluvit o vadě, která brání řádnému užívání ve smyslu § 932 obč. zák., a která by žalovaného opravňovala žádati zrušení kupní smlouvy, to tím méně, uváží-li se, že pro případ, kdyby mu kůň skutečně byl býval odebrán, byl by zaň dostal plnou peněžitou náhradu. Pokud snad žalovaný byl by oprávněn žádati zmírnění kupní ceny, žalovaný sám takového nároku číselně ani neuplatňoval. Nehledíc k tomu, byl však soudní dvůr toho názoru, že by ani takový nárok oprávněn nebyl, protože strany a obzvláště žalovaný v době kupu s možností mobilisace a povolání koně ani nečítal a byla by tedy okolnost ta zůstala zajisté beze vlivu při stanovení kupní ceny. O d v o l a c í soud rozsudek potvrdil. D ů v o d y: První soud nepochybil po stránce právní, uznáv, že žalovaný nemůže odpírati zaplacení kupní ceny, protože prodaný kůň je koněm evidenčním a nepochybil dále prvý soud, že pro onu vlastnost koně nepřiznal žalovanému ani slevy z kupní ceny. Především jest uvést na pravou míru tvrzení žalovaného